AdRem

Nummer 5, September 2026, Jaargang 46

Inhoud

Wat er allemaal aan de hand was 2
Plant van de maand Juli 4
Fotogalerij 5
Fotogalerij 6
Wilde mutanten 7
Twee hobby's gemakkelijk te combineren 8
Steengoed 9
Uit de oude doos 11
Met een boekje in een hoekje 12
Onder ons gezegd 13
Jaarprogramma 2026 14

Succulenta—Afdeling “De Achterhoek”

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:
Iedere tweede donderdagavond van de maand in "Kruidenhof te Mallum" In Eibergen. Aanvang 20:00 uur.

Contributie:
Lidmaatschap € 20,- per jaar.

Naast de contributie voor de afdeling, moet er ook nog € 30,- contributie aan de landelijke vereniging "Succulenta" betaald worden.

Informatie:
Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de verenigingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuur

Voorzitter:
Theo Rengelink
Geleijnsestraat 48
7009 KE Doetinchem
0314 324154

Leden:
Trudy Welman
Julianastraat 17
7161 CP Neede
0545 295813

Scretaresse:
Annie Heijnen,
Kuipersweg 9
7107 BC Winterswijk
0543 564314

Jurrie Hardiek,
M. Krusemanstraat 122
7513 HM Enschede
053 4301499

Penningmeester:
Diddy Hoogstraten
Rozenkamp 8
7151 VN Eibergen
0545 472778

Foto voorpagina: *Mediolobivia friederichiana* (gemaakt door Trudy)

Wat er allemaal aan de hand was

Zoals in de vorige aflevering gemeld zijn we op de beurs bij Bandus op de stand van de vereniging voor botanische kunstenaars gestuit, waar ons verteld werd over een overzichtsexpositie van botanische kunst, gehouden in de tuinen van Appeltern, tegenwoordig omgedoopt tot bloemenpark Appeltern. Deze expositie loopt tot begin september en geeft een mooi overzicht van alle talent in Nederland op dit gebied. De werken zijn te bezichtigen bij de ingang van bloemenpark Appeltern. Er hangen zo'n honderd werken in verschillende technieken en stijlen, ook soms dezelfde planten door verschillende kunstenaars, wat een mooi overzicht van de stijlen en technieken en vooral ook de kundigheid van de verschillende mensen geeft.

De expositie begon in het ontvangstgebouw en slingerde dan met een trap omhoog naar een leegstaande ruimte. Halverwege de trap werd er een grote tafel zichtbaar met een verzameling van onze favorieten: cactussen! Het betrof hier een oude collectie met veel oudere ferocactussen en dergelijke, deed een beetje denken aan de planten van Frits Venhorst. Met het grote verschil dat de planten er bij Frits gezond en mooi uitzagen, iets wat van deze collectie mummies niet beweerd kan worden. Meer dan 80 % was al dood en de rest was stervende. Iemand had nog heel veel moeite gedaan om alle planten over te poten in potgrond in roestvrijstalen designpotjes met gaatjes onderin. Alleen stond dit geheel op een vurenhoutenkast die geen enkel spoor van kringen ofzo vertoonde. Dit gaf duidelijk aan, in combinatie met al die verdroogde planten natuurlijk, dat dit geheel nog nooit fatsoenlijk water had gehad.

Bij de ingang en kassa van bloemenpark Appeltern hebben ze gekozen voor plastic nep-bloemen en planten. Dit vind ik al een bijzondere keuze voor iets dat zichzelf bloemenpark noemt. Er hangen dan allemaal posters met 'groen doet leven' en 'alle kleine beestjes helpen'. Met groen doet leven bedoelen ze doorgaans niet de groene kleurstof in plastic, maar het bladgroen van levende wezens! Op die plastic woestijn waren ook geen beestjes te ontdekken. Dit heb ik ook even vermeld aan een vrijwilliger die ik vroeg wie die cactussen verzorgde. Maar dat ze het presteren om vervolgens de enige levende planten in de ruimte dood te laten gaan vind ik ronduit schandalig! Ik heb dit even duidelijk verteld aan die meneer, die het verder zou geven aan de betrokkenen/degene die zegt de cactussen te verzorgen. Dus een mooie expositie met een kleine domper aan het einde.

Foto 1: Tekening Marloes Vreeburg

Bijgevoegde tekening is van Marloes Vreeburg, degene die de stand bij Bandus bemande. De twee T-shirts waar jullie me af en toe in zien lopen, die van carnivoren en een van een orchidee zijn ook van haar hand.

Denise is een keer bij de planten in de moestuin wezen kijken, daar was ze nog niet geweest, ze vond het heel leuk.

Van alle 700 planten in de moestuin heb ik ruim na de grootste hitte (36, 39, 37 graden-dagen) de balans opgemaakt: 17 plantjes waren verbrand of ingedroogd, iets meer dan 2 % uitval. Gezien de extreme hitte die de planten hebben moeten doorstaan zonder schermen vind ik dit erg meevallen, de planten in de kas in de achtertuin hadden er duidelijk meer moeite mee. Wel heb ik het krat met de meeste uitval, het krat met fiebrigii's, onder de tafel gezet zodat ze in het vervolg de extreme middagzon ontlopen.

Deze jongens hebben oppervlakkige wortels en wonen relatief laag in de bergen, rond 2000 meter, zodat ik aannam dat ze wel iets meer hitte gewend zijn dan de echte hooggebergte planten met penwortels. Dit viel dus iets tegen, het waren wel voornamelijk de nieuw-aankomelingen die er niet tegen kunnen, de planten die ik al vorig jaar in de moestuin had gezet gaven geen krimp. Ook na weer nieuwe hitte van 37 graden zag alles er verder mooi uit, zodat ik mijn experiment voorzichtig, onder voorbehoud, uitroep tot een succes!

Ik weet nog niet of ik de volgende keer wel ga schermen, ik denk dat boven de 38 graden dit geen overbodige luxe is.

Theo

succulenta
Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

Plant van de maand Juli

Als winnaar van een *Aloë* bij de verloting in juli hoorde daar natuurlijk een stukje over deze plant bij. Het probleem was echter: welke soort is het precies?

Na wat speurwerk op internet ben ik tot de conclusie gekomen dat het waarschijnlijk gaat om *Aloidendron tongaense* ‘Medusa’, vroeger bekend als *Aloe tongaensis*. Helemaal zeker weet ik het niet, maar ik ga ervan uit dat dit de juiste soort is en zal deze daarom kort bespreken.

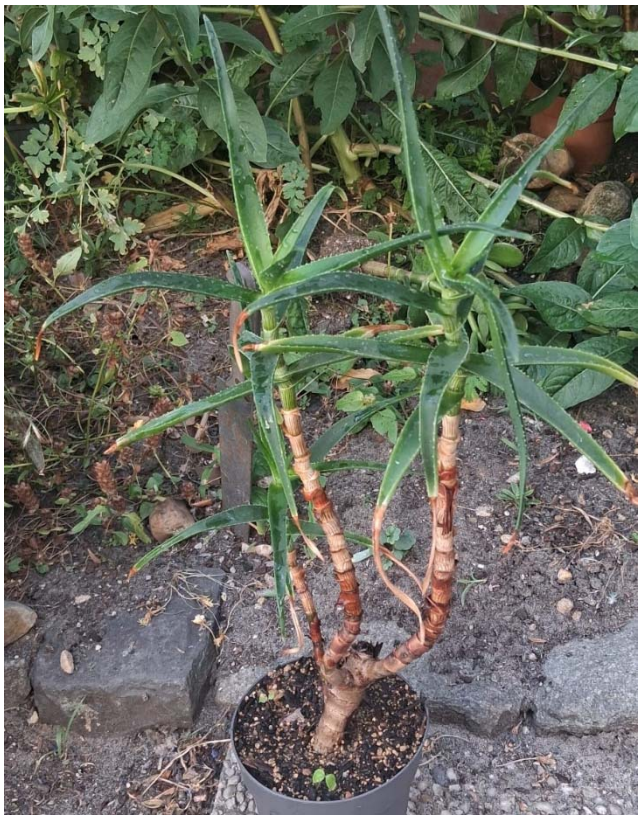

Foto 2: Plant van de maand Juli

Foto 3: Aloidendron tongaense

Deze vetplant is inheems in de zanderige kustbossen van Noord-Zoeloeland (Zuid-Afrika) en Zuid-Mozambique. In de natuur groeit hij uit tot een vertakte boom met een dikke stam en kan hij wel acht meter hoog én breed worden. De cultivar ‘Medusa’ staat bekend om zijn compacte groei en de sierlijk kronkelende bladeren.

De plant groeit het beste op een zonnige standplaats, maar lichte schaduw wordt ook goed verdragen. Zorg wel voor een zeer goed doorlatende grond, zodat wortelrot wordt voorkomen. Geef de plant met mate water en laat de grond tussen de gietbeurten volledig opdrogen. Tijdens de warme groeimaanden heeft de plant wat meer water nodig dan in de winter, wanneer hij vrijwel droog gehouden kan worden.

Jur

Fotogalerij

Verzorgd door Theo Rengelink.

Foto 4: Aylostera heafneriana

Foto 5: Aylostera juckerii

Foto 6: Aylostera kariusiana

Foto 7: Aylostera sp.

Foto 8: Aylostera torquata

Foto 9: Rebutia duursmaiana

Fotogalerij

Verzorgd door Theo Rengelink.

Foto 10: Aztekium ritterii

Foto 11: Greenovia aizoon

Foto 12: Matucana sp.

Foto 13: Lobivia sp.

Foto 14: Thelocactus

Foto 15: Rhipsalodopsis rosea

Wilde mutanten

Cristaatbloem

Dit keer behandel ik een vreemd soort vergroeiing die me bij mijn planten nooit eerder opgevallen is, maar waar me wel gevallen van bekend zijn, de cristaatbloem.

Soms komen er gevallen voor van een klassieke kamvorming, dus dat je ontelbare bloemen aan elkaar krijgt, die niet tot ontwikkeling kunnen komen.

In dit geval gaat het om een vergroeiing van twee bloembuizen, die aan 1 vruchtbeginsel vast lijken te zitten. Als je van de bovenkant kijkt zie je gewoon twee bloemen tegen elkaar aan.

Kijk je echter van opzij, zoals de foto, dan zie je dat onder de bloembladen alles aan elkaar vast zit.

Foto 16: Cristaatbloem Digitorebutia

Foto 17: Normale bloem (Digitorebutia pygmea torquata)

Het betreft hier een *Digitorebutia* (een onderverdeling van *Aylostera* met pygmea e.d.) *pauciareolata*, veldnummer Friedrich Ritter 1123. Helaas heb ik dit jaar van deze soort geen foto gemaakt van de bloem, dus ter vergelijking laat ik hier een foto van een bloem van een *Digitorebutia pygmea torquata* zien, een vergelijkbare soort bloem.

Achteraf vind ik het een beetje jammer dat ik de bloembuis niet doorgesneden heb, maar op het moment dat je het ziet kan ik het meestal toch niet over hart krijgen.

Misschien had je dan kunnen zien hoever ze precies vergroeid waren, maar op de foto is in ieder geval duidelijk te zien dat er maar 1 vruchtbeginsel is waar de zaden gevormd werden.

Ik denk dat de bloem wel bestoven is, er was tenminste een hommel ijverig bezig alle bloemen af te gaan toen deze plant bloeide, maar er heeft zich geen vrucht, dus ook geen zaden gevormd.

Theo

Twee hobby's gemakkelijk te combineren

De vakantie zit erop, dus is het weer tijd voor een stukje over onze mooie inheemse flora.

Foto 18: Legousia speculum veneris

Groot spiegelklokje
(Legousia speculum-veneris)

Als eerste het groot spiegelklokje (*Legousia speculum-veneris*) uit de klokjesfamilie (*Campanulaceae*). Het is een eenjarige plant die tot ongeveer 40 cm hoog kan worden. Deze plant van de Rode Lijst komt in Nederland onder andere voor in Zuid-Limburg en het IJsseldal, op vochtige, kalkhoudende grond.

Er bestaat ook een witbloemige variant, die als sierplant wordt gekweekt. Het groot spiegelklokje is een zogenoemd graanakkeronkruid, net als de klaproos en de korenbloem. De violette bloemen verschijnen van juni tot en met augustus.

De geslachtsnaam *Legousia* is een eerbetoon aan de Franse botanicus Legouz de Gerland, die in 1773 de botanische tuin van Dijon oprichtte. Speculum-veneris betekent letterlijk 'spiegel van Venus'.

Volgens een oud verhaal bezat Venus een magische spiegel die schoonheid verleende aan alles wat erin werd weerspiegeld. Op een dag verloor zij deze spiegel, waarna hij door een herder werd gevonden. De herder was verbaasd over wat hij in de spiegel zag. Cupido ging op zoek naar de spiegel, nam hem van de herder af en liet deze verbaasd achter. De spiegel zou vervolgens zijn afdruk hebben achtergelaten op een bloem: het spiegelklokje.

Foto 19: Leontodon saxatilis

Kleine leeuwentand
(Leontodon saxatilis)

De tweede plant is de kleine leeuwentand (*Leontodon saxatilis*) uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Compositae*).

Dit is een tweejarige plant die tot ongeveer 25 cm hoog wordt. De gele bloemen verschijnen van juni tot in november. Kleine leeuwentand groeit op matig vochtige tot droge, voedselarme zandgronden en vooral op open plekken.

De naam *Leontodon* komt van het Griekse leon, dat ‘leeuw’ betekent, en odous of odontos, dat ‘tand’ betekent. De naam verwijst naar de getande bladranden. Saxatilis betekent ‘van de rotsen’.

Weegbreezonnebloem (Doronicum plantagineum)

Als derde plant de weegbreezonnebloem (*Doronicum plantagineum*), uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Compositae*).

Foto 20: Doronicum plantagineum

Deze plant heeft gele bloemen die in mei en juni verschijnen. De soort komt oorspronkelijk uit zuidelijker gelegen gebieden en werd in de zeventiende eeuw in Nederland ingevoerd als stinzenplant. Ook deze plant staat in Nederland op de Rode Lijst.

De weegbreezonnebloem groeit op licht beschaduwde, vochtige, matig voedselrijke, kalkhoudende en humusrijke grond.

De herkomst van de naam *Doronicum* is niet helemaal duidelijk. Mogelijk is deze naam afgeleid van een Arabisch woord waarmee een giftige plant werd aangeduid. Volgens een andere verklaring is het een verbastering van Dorycnium, een geslacht uit de vlinderbloemenfamilie. Van planten uit dit geslacht zou het sap zijn gebruikt om pijlen giftig te maken. Dory betekent ‘speer’ en knao ‘wrijven’. Plantagineum betekent ‘lijkend op weegbree’, een verwijzing naar de vorm van de bladeren.

Dat was het weer voor deze keer. Ik zie jullie graag weer in september!

Jur

Steengoed

Hibiscus moscheutos

September twee jaar geleden zag ik in de botanische tuin in Osnabrück *Hibiscus moscheutos* met een exotische bloei in de volle grond. De tuin van de universiteit Osnabrück ligt op de Westerberg en is verdiept aangelegd in een voormalige steengroeve. Deze heeft natuurlijk een ander klimaat dan mijn tuin. Toch heeft het mij er niet van weerhouden deze plant te kopen. En in oktober vorig jaar ben ik in het bezit gekomen van een moerashibiscus *Hibiscus moscheutos* ‘Margenta’.

De winter heeft ze doorgebracht in de kas met cactussen en in het voorjaar in de border geplant. De plant is goed winterhard

Hibiscus moscheutos behoort tot de familie *Malvaceae*, de kaasjeskruidfamilie. Het natuurlijke verspreidingsgebied ligt in het oosten en zuidoosten van Noord-Amerika, van Canada en de oostelijke Verenigde Staten tot in het zuiden. De soort groeit daar vooral op vochtige tot natte

standplaatsen: in moerassen, langs oevers, in vochtige graslanden en op andere plaatsen waar de bodem gedurende een belangrijk deel van het groeiseizoen voldoende water bevat.

H. moscheutos is een kruidachtige vaste plant. In tegenstelling tot struikvormige hibiscussen zoals *Hibiscus syriacus* vormt *Hibiscus moscheutos* geen houtige takken, in het najaar sterven de stengels af. Ondergronds blijft een stevige wortelstok aanwezig, van waaruit de plant in het voorjaar opnieuw uitloopt. De nieuwe scheuten kunnen in betrekkelijk korte tijd een hoogte bereiken van 150 cm. De ovale bladeren zijn groot en iets gelobd.

Foto 21: Hibiscus moscheutos 'Margenta'

Foto 22: Bloem met doorsnede van 25 cm

In augustus verschijnen de margenta bloemen met een doorsnee tot wel 25 cm, het meest spectaculaire kenmerk. Ze staan afzonderlijk aan de toppen van de scheuten en hebben de voor *Hibiscus* kenmerkende bloemvorm met vijf grote kroonbladen. In het centrum bevindt zich de opvallende meeldraadkolom, waarbij de meeldraden rondom de stijl zijn ingeplant. De bloemen zijn vaak een dag open, maar de vele knoppen zorgen voor een lange bloeiperiode tot de eerste nachtvorst invalt.

Een humusrijke zonnige beschutte plaats zorgt voor een rijke bloei, maar de grond mag niet uitdrogen. Tijdens het groeiseizoen vraagt de plant vooral voldoende water en voeding. In droge perioden is regelmatig en royaal water geven belangrijk. Een laag cacaodoppen of ander organisch mulchmateriaal rond de plant helpt de bodem vochtig te houden en levert bovendien organische stof. In de winter is het meteen een goede bescherming tegen kou.

In het najaar sterven de bovengrondse delen vanzelf af. In de kas bleven de stengels aanwezig die zijn ingekort tot 15 cm boven de grond en de bij het planten in de tuin verwijderd. Nu de plant in de border staat knip ik de stengels ook ± 15 cm boven de grond af zodat ik in het voorjaar weet waar ze staat. De nieuwe scheuten verschijnen namelijk pas laat in het voorjaar. Wanneer andere vaste planten al volop groeien, lijkt een moerashibiscus soms nog helemaal dood.

Trudy

Uit de oude doos

G.D. Duursma, mei 1938

SYMBIOSE BIJ CACTUSSEN.

Onder *symbiose* verstaat men in de wetenschap het samenleven van dieren met dieren, van dieren met planten of van planten met planten, tot wederzijdsch nut. Vooral de laatstgenoemde vorm van symbiose, nl. van vriendschappelijk samenleven tusschen planten (en wel van zaadplanten eenerzijds met zwammen anderzijds) is zeer belangrijk. De verdeeling van arbeid tusschen de op elkaar aangewezen planten bestaat daarin, dat het zwam-mycelium ten bate van de zaadplant voedingsstoffen uit den bodem bereidt en toevoert, terwijl de zaadplant wederkeerig stoffen uit de lucht en het zonlicht bereidt en aan de zwam toevoert.

Een mooie vorm van symbiose is het voorkomen van stikstofknolletjes aan de wortels van vlinderbloemige gewassen. Van practische waarde is omgekeerd het strooien dezer stikstofknolletjes op gronden welke deze bacteriën niet bevatten. („Bacteriën-enten").

Een ander mooi voorbeeld is het leven in symbiose van Orchideeën met bepaalde zwammen, welke het benoodigde voedsel voor de jonge zaadplantjes aanbrengen.

De botanicus Noel Bernard, die dit verschijnsel het eerst bij Orchideeën in de vrije natuur had waargenomen, vond daardoor het verband tusschen het ontkiemen van Orchideeën-zaad en de voedster-zwam. Later slaagde Bernard er in deze wortelschimmels te isoleeren en in reincultuur te kweeken, wat practische toepassing de Orchideeënteelt vindt.

Ook bij Cactussen is meermalen symbiose met bepaalde zwammen waargenomen. In de practijk is nl. gebleken, dat slecht groeiende Cactussen (ook zaailingen) veel beter gaan groeien, wanneer men het grondmengsel ent met aarde uit potten, waarin zich krachtig en gezond groeiende planten hebben ontwikkeld. Wetenschappelijke proeven zijn, voorzoover wij weten, in dit opzicht nog niet genomen.

G. D. D.

Met een boekje in een hoekje

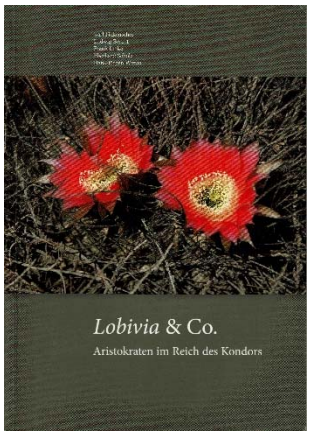

Lobivia en Co.
Aristokraten im Reich des Kondors

Dit keer weer een cactusboek, een speciale uitgave van de Duitse kaktusclub, de DKG. Dit is een uitgave van 2015, dus ik heb hem al een tijdje. Het boek is gezamenlijk door Karl Fickenscher, Ludwig Bercht, Frank Linke, Eberhard Scholz en Hans-jürgen Wittau geschreven. Helaas is Ludwig Bercht al een tijd terug overleden.

Het is een mooie bloemlezing van het geslacht, met het huidige inzicht in de verwantschap van de soorten overzichtelijk weer gegeven. Dit is bereikt door het boek te beginnen met de soort die het meest in de buurt komt van de "klassieke" Lobivia's, de *tegeleriana*, als eerste te bespreken en verder te gaan met de soort die daar weer het meest mee verwant is. Het boek eindigt dan met de soort die het minst verwant is met de rest, de *jajoyana*.

Er word nog de oude geslachtsnaam *Lobivia* gebruikt, tegenwoordig worden deze planten vaak onder *Echinopsis* geplaatst, maar de naam *Lobivia* schept duidelijkheid voor de liefhebbers en kunnen we zonder probleem als ondergeslacht van *Echinopsis* gebruiken, dan weet iedereen over welke planten we het hebben.

Er word wat verteld bij elke soort, over de ontdekking en de kenmerken, de naamgeving , de synoniemen enz. Ook staan mooie verspreidingskaartjes voor in het boek, over waar welk ondergeslacht voorkomt, heel handig. Zelfs zo handig dat ik hier een kopie van had gemaakt en meegenomen heb naar Argentinië.

Het boek heeft 144 bladzijden en is ruim voorzien van foto's van de planten, de meeste van planten in cultuur, weinig habitatfoto's.

Als liefhebber van Zuid-Amerikaanse cactussen is dat geen probleem omdat ik ook de uitgaven van Walter Rausch heb, Lobivia 1, 2 en 3, en Lobivia 85. In deze boeken staan heel veel mooie habitatfoto's. Ten opzichte van deze oudere boeken is er niet zoveel veranderd, alleen de *Mediolobivia's* (ook wel *Digitorebutia*), die Rausch nog onder *Lobivia* schaart, vallen tegenwoordig onder *Aylostera* en hebben verder geen nadere verwantschap met *Lobivia*.

Persoonlijk leek het me al een beetje vergezocht dat *Aylostera pygmaea* iets te maken zou hebben met *Lobivia*, maar dit terzijde. Dit is zeker geen kritiek op Walter Rausch, taxonomische inzichten veranderen voortdurend en niemand heeft de wijsheid in pacht en hij was toch maar de eerste die in het veld onderzoek deed en arealgeografie verbond met taxonomie, waar voorheen veel beweerd werd door 'salontijgers', die nooit in het veld geweest waren en zo veel over het hoofd zagen.

Het boek kost 15 euro en is te bestellen bij de DKG, mits je lid bent natuurlijk. Als iemand hem wil lezen mogen ze hem ook lenen natuurlijk.

Theo

Onder ons gezegd

Verslag van de bijeenkomst op donderdag 9 juli in de kruidentuin in Eibergen.

Het is mooi weer dus we zitten fijn op het terras. Na de koffie gaan we eerst de tuin bezichtigen. Het ziet er allemaal nog goed uit, inmiddels heeft de tuin ook wat last van de droogte.

Helaas hebben we hier allemaal last van, maar nu ik dit stukje schrijf regent het gelukkig. Na de bezichtiging houden we de verloting. De plant van de maand is een *Aloë* en wordt gewonnen door Jurrie.

Daarna kletsen we nog een tijdje door en wisselen we ervaringen uit. Dit is altijd een erg gezellig onderdeel.

Aangezien Diddy steeds meer last krijgt met het lezen, ga ik haar meer ondersteunen met het penningmeesterschap.

Hopelijk heeft iedereen een fijne vakantie gehad en is het met de planten door de droogte nog een beetje goed gegaan.

Tot in september, het belooft dan ook weer een leuke avond te worden, want Gert Ubink is dan bij ons.

Annie

Foto 23: Tuinavond 9 juli in de Kruidenhof te Mallum

Jaarprogramma 2026

Januari	8	Lezing door Theo Rengelink over Sardinië.
Februari	12	Jaarvergadering.
Maart	12	Praktijkavond
April	9	Lezing door eigen leden.
Mei	7	Tuinbezoek.
	23	Reisje
Juni	11	Tuinbezoek.
Juli	9	Bezichtiging kruidentuin.
Augustus		Vakantie.
September	10	Gastspreker.
Oktober	8	Ruilavond.
November	12	Gastspreker.
December	10	Foto- en praatavond.

Open Dag

Zaterdag 3 april 2027

Mijnsherenweg 20

1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326889

UBINK

CACTUS & SUCCULENT